

Engel Reinhoudt (1946 – 2020) was vooral bekend vanwege het componeren en zingen van liedjes in het Zeeuws. Eén van zijn bekendste nummers is 'Een bolus bie de koffie'. Maar hij deed veel meer om de Zeeuwse streektaal levend te houden.

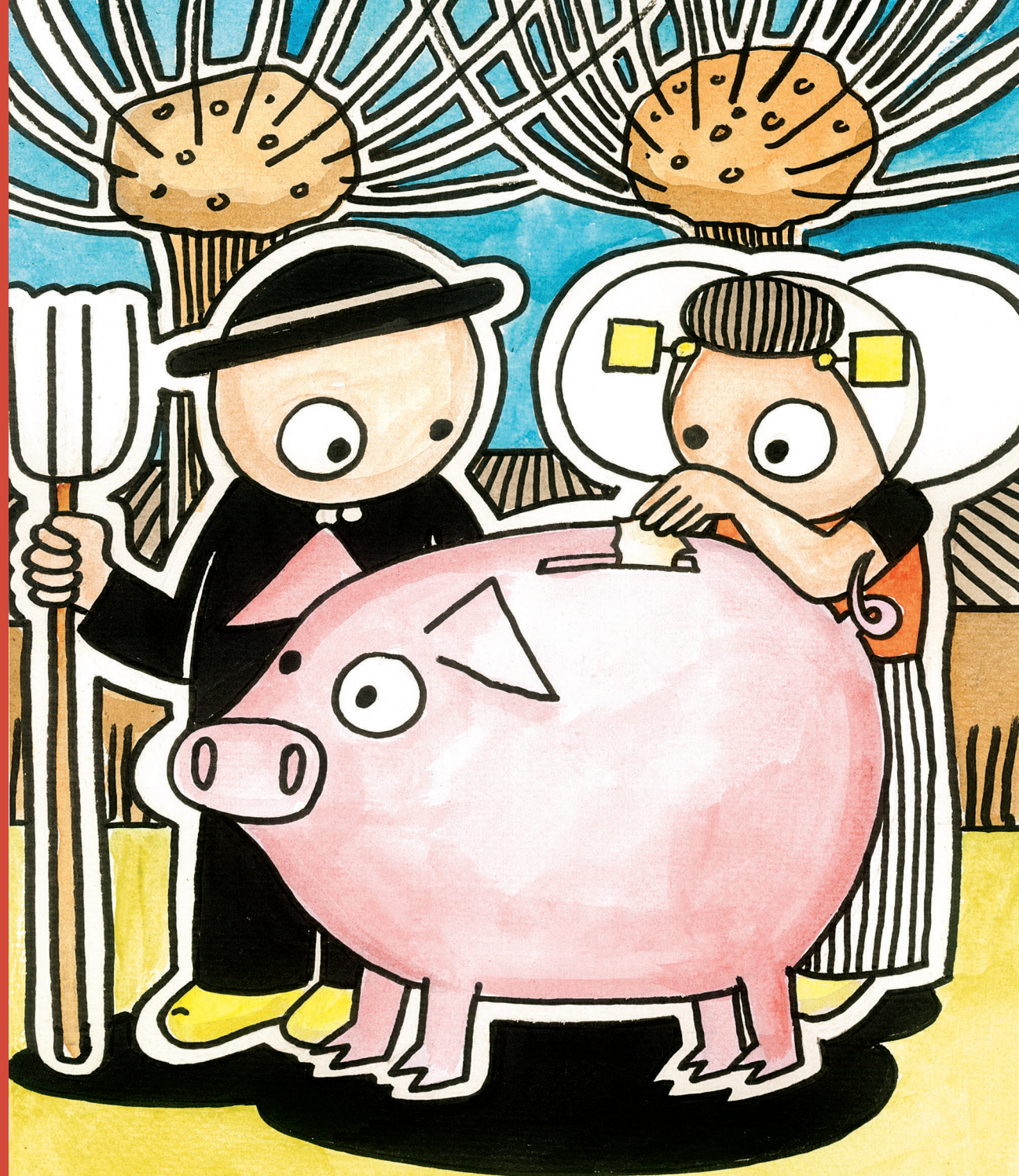
Jarenlang schreef hij columns voor de rubriek Streektaal van de PCZ. Daarnaast bracht Reinhoudt verhalen en gedichten uit en vertaalde hij kinderboeken naar het Zeeuws. Dat deed hij onder meer met Nijntje en Boer Boris. Dat smaakte naar meer, zowel bij het publiek als Engel zelf. In 2020 nam hij de tijd om 'bewaarde verhalen' uit te werken. En zo is deze bundel ontstaan, waarin Engel in de verhalen getuigt van zijn fantasie, die dichtbij de alledaagse werkelijkheid blijft en waar humor en ernst beide in de 'De spaarpot van het leven' passen. Een boekje dat elke liefhebber van streektaal en streekcultuur zal koesteren.

www.zeeuwsezanger.nl

ISBN 978-90-832025-0-1

DE SPAERPOT VAN HET LEVEN ENGEL REINHOUTD

DE SPAERPOT VAN HET LEVEN

ENGEL REINHOUTD

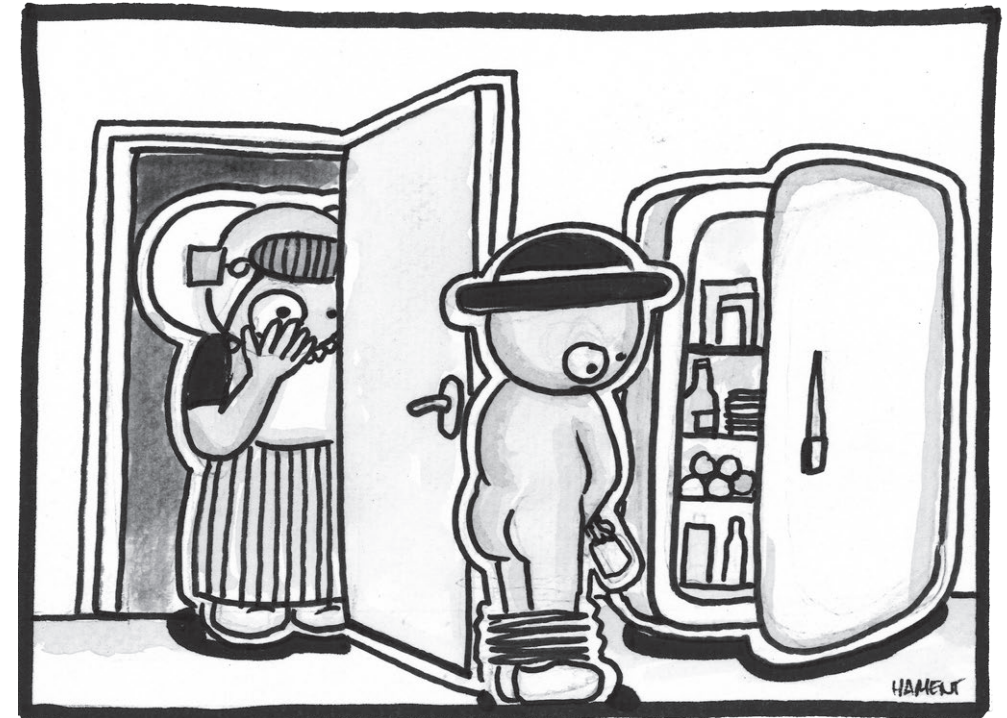
aolle records. Grootvader ao bovenmeester ewist van de schoole op 't durp, ie was een begrip. Die was wies, die was goed, die was slum en kon vertelle as gin ander. "Zus, vertel jie het mè", zei Tine en dan goeng Zus een beetje verzitte, keek ze deur d'r groaten bril (jaeren vuuftig, noe wee mode) het anwezige gezelschap an en stak van wal, twint a Tine de koffie op gieng schienke. Ze verteld'n nie alleene wat a ze zelf beleefd ao mie grootvader, mè ok wat a t'n verteld ao over z'n eigen jeugd. Dan were me vrom toet 1850. 'Oral history' eêt dat mie een nieuwmodisch woord. A ze op z'n knieën zat as misje en a de kerkklokke gieng luuë, zei t'n: "Misje, wat zei de klokke?" "Bim, bam, bim, bam, grootvader". "Neê misje, de klokke roept. De klokke roept 'kom dan, kom dan!'" Of over die keêr da ze dochte da de waereld zou vergae en de wederkomst van Christus tegemoet zagge. Dat bleek het Noorderlicht te wezen. Je mò nie glôve a dat niks is. Vee gesprekstof kwam nì boven a je nì d'n doornie of d'n dokter vroeg.

Nae a Tine uut d'n tied was, brak 'r een zwaere periode an. Zus Mine was te zwak om ok mè wat te doen en ze rocht volkome afhankelijk van derden. Officiële hulp von ze niks, gin vreemd volk in uus en zeker nie an je lief. Ze bad en wier gelukkig dikkels veroard. A God het nie zelf dee, were het de burenen die a klaer stoenge. Dat was nog a dikkels.

Een verschrikkelijk moment ao ze beleefd toen a ze de huisartsenpost noadig ehad ao. Toen kwam d'r mè liefst een vrouwelijke dokter. Op zich gieng dat nog wè, mè dì was ok nog een vent bie. Dat was de chauffeur en die kwam gewoon mee in uus. Dat zou nie geve, mè nae een gesprek zei de dokter da ze d'r bovenlief most ontbloate. En dat mie die man in uus. Nae a ze aarzelend het bovenste knopje los'emikt ao, begreep 'n het kennelijk en goeng t'n de gank op.

De aollerleste weken van d'r leven verbleef ze in het hospice. Ze kreeg 'r een ongekende verzorging en aolle aandacht. In vrede kon ze nì zus. Ze ligge nest mekaore op 't kerk'of. Ulder uusje stì leeg. Einde van twi zusters, einde van een tiedperk.

4. DOMPELE IN KERNEMELK *

Wullem en Coeba konne gin guus kriege. Wat a ze ok prombeerden en oe a ze het ok deeë, het gieng nie. De eêste tied gaf dat nog vee vreugde, wan probere is gin straf, mè a t'r nie gebeurt wat a je graag wil, wor zelfs seks minder leuk. Ja, noe is dat glad anders, noe bin d'r tinten gries dì a Wullem en Coeba nog noait van ehoaren ao. Ze zoue het nie glôve en a ze het gloôfd'n zoue ze het raorig vinde, vies gewoon. Mie je neuze of je tonge, je mò t'r toch nie over dienke. Zuge en sabbele! En je kunstgebit losgae zeker? "Wat werk is toch dat!", zoue ze zegge. "Vuligheid, smeerlapperij." Bovendien, je kan wè van aolles uut'aele, mè a je 't nie in 't goeie gatje doet, komme d'r op zô 'n meniere ok gin kinders van. En om mekaore mie een zweepe te slaen en op mekaores rik rond d'n taefel te krupen, dì wor de vruchtbaer'eid ok nie mie bevodderd.

In de jaeren vuuftig were d'r ok gin vruchtbaer'eidsklinieken dì a ze zaaie mie vee technische middels. Noe ka je op je vuuvenzestigste zègge: "Me neme nog een kakkernistje." (Dan ka je op je tachtigste mie een vervelende puber

nî dansles.) Dat is glad een andere waereld as die van Wullem en Coeba. Die verlangd'n nî guus en ze tobbeld'n.

Voe zôiets gieng je ok nie nî d'n dokter. Die zou wè zègge... De pastoor ao ze wè will'n elpe, wan die ao graag nieuwe klanten, mè kon ok gin iezder mie anden breke. Kortom in dien tied was dat een drama. Dî were wè wat paere- en koeiemiddels liek as vee melk drienke en aever ete, wan koeien en paerden kregen elk jaer een kalf of een kachel, mè ok dat bleek het wonder nie toet stand te briengen. Oesters en pilk schene ok te elpen, mè oe lekker ok, het werkt'n nie. Gelukkig mè a ze ok nie wiste an wie a 't het lag, an Coeba of an Wullem. Dat ao misschien nog een oôp ellende op'eleverd. Verwiete dee ze mekaore nie, dî was ulder liefde te groat voe.

Op een dag kreeg Wullem uitslag op z'n elfde vienger. Dat mikt 'n um ongerust. Zou het dan toch an um ligge? Goeie raed is diere, dus Wullem zocht een goekoôp adres en vroeg an Levien de Noaier, de paereknecht op d'oeve, wat a 't het zou kunne weze. Levien ao negen guus, dus die kon wete of a je deur overmaetig gebruik uitslag kon kriege. Levien zei a dat nie kon, mè dat het misschien ruugte was. "Een paer dagen an een stik, voe a je nî bède gît, onderdompele in een glas kernemelk en het is over", luudd'n 't advies. Dat viel mee. Vertelle doe 'k het dirrom nie, docht Wullem, anders gî ze d'r eigen d'r ok nog mie bemoeie. 's Aevens voe a t'n nî bède goeng, gieng 'n in 't keukentje de behandeling volgens 'recept Levien' uutprobere. Net at 'n lekker an 't dompelen was, kwam Coeba vrom van de zolder en zag Wullem bezig. Weet je wat a ze zei? "Wullem, wat doe je noe toch? 'k Wist glad nie a j'n eêst most vulle voe a je nî bède kwam."

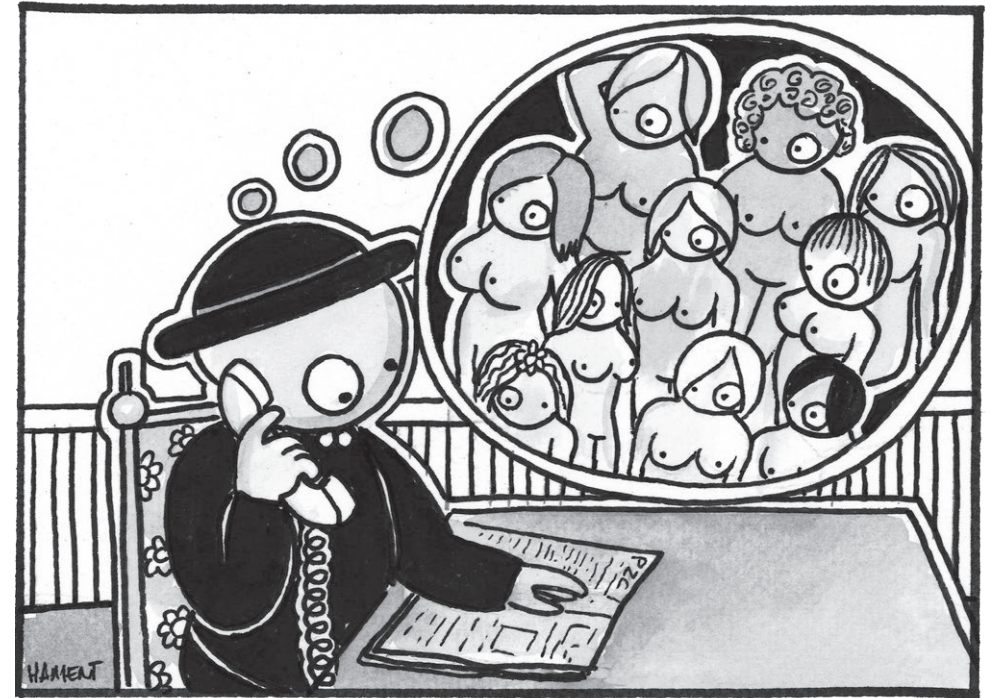
5. EEN NATTE KAEKE

A moe Janna op versiete kwam, was dat een eêl gedoe. Van tevoren wiere me as guus ewaerschuwd da me oans beleefd moste gedraege. Ze kwam twî keêr op een jaer glad uut Den Aag. Of a 't het een echte tante was, è 'k noait ewete, mè bie m'n moeder stoeng ze oôge an'eschreve. Vaoder zei d'r weinig over, die most 'r nie zòvee van è. 't Begon a a ze uut de bus kwam. Dan bukt'n ze mie d'r zwaere lief voorover om je een kus te geven. Een kus? 't Was meêr een groate beurte. Je verdween een stuitje tussen d'r groate boezem. Even was je kwiet, mè je ondergoeng het. Je vaegd'n mie je mouwe gauw je kaeke droôge en de eêste verschrikking ao je ehad. Eênmal in uus begon het vraegenuurtje over de schoole, of a je je best wè dee. Of a je wekelijks je vèsje kon opdreune, of a je boeken las, of a je wist oeneêr a de slag bie Heiligerlee was, of a je de biebelboeken uut j'n oad wist en natuurlijk vroeg ze ok nî je ciefers. Ondertussen stoeng d'r tasse veebelovend neffen d'r. Dî zou wat inzitte voe de guus. Dat ao moeder in het vooruutzicht esteld. Moe Janna ei aoltied wat bie d'r voe de guus. Mè oe scheêf a j' ok nî die tasse keek, die gieng pas open tegen a ze wiggoeng. Ik weet nog a t'r een rolle puperement uitkwam. Een rolletje kan 'k beter zègge, wan het were van die kleintjes. En ze zei d'r ok nog bie da me ze moste dêle. Dat was toch aol die moeite en die ergernis nie waard. En me moste ok nog hartelijk bedankt zègge. Me were blieë a ze d'r gat goeng lichte en wee vrom goeng mie de bus. Ok dî ieuw je een natte kaeke an over. Wirrom a moeder tante Janna zò in êre ieuw, bin 'k pas laeter ge beseffe. Ze zoue d'r van erve. Mè tante Janna is een ènde in de negentig eworre en toen were d'r centen op. D' erfenisse bestoeng uut een taefel en vier stoelen, wirran me toen beslist gin gebrek ao. Vaoder ei ze in kachel'out ekapt. " 't Was diere stoken", zei d'n die toen, wan de vracht moste me zelf betaele. Ok herinner ik me nog een keêr a ze in d'r portemonnee dook en mie groat gebaer een gulden op taefel lei. Die mochte me verdêle. Dat leek eêl wat, mè mie z'n zessen bleef 'r nie meêr over as net genoeg voe een rolletje druk of kauwgom. Mè aolles beter dan puperement.

Ik docht 'r over toen a 'k onderlest deur Heiligerlee kwam. In 1568 begon dî de Tachtigjaerige Oorlog. Vroeger wist ik het antwoord nie. Mè ik dienke nie da 'k nog een rolletje puperement ekregen ao, a 'k het wè eweten ao. Tante Janna was een gierige, ouwe, dikke, nieuwsgierige, vrekkige tante en dî mie is 't aol ezeid. En dat lucht op.

“Ko, vertel nog es van je grottevaoder.” En Ko gieng mè wat graag van start. Die ao een geheugen toet op de millimeter en verteld’n over z’n opa of a t’n het zelf mee emikt ao. En angezie Ko een ennetje in de tachtig was, zat je glieke alverwege de 19de eêuw. En a t’n dan verhalen dee die a z’n grottevaoder verteld ao, dan kwam ‘r nog es onderd jaer bie. ‘Oral history’ noeme ze dat tegenwoordig. Het were wè aoltied dezelfde verhalen, mè die genoot ‘r zelf van of a t’n ze voe d’eêste keêr verteld’n. ‘t Leukste verhaal was a t’n mie de geite nì d’n bok most bie Bram Puupe. ‘t Was zitterdagmirreg en a laete a t’n bie Bram arriveerd’n. D’n bok ao een drukken dag ehad. Zeven keêr ao t’n z’n beste krachten a egeve. Bram zag ‘r nie vee heil in en vroeg an d’n bok: “Zou ‘t het nog gae Frits?” Even was het stille in ‘t kot en toen zei Frits overdudelijk: “Mè-è-èkkelijk.”

13. EËNZAEME VROUWEN

Onlangs dee collega Frans z’n beklag over spam, vuulte in de post. Ik herinnere me nog a t’n zei dat ‘n een e-mail van een opdriengerige Liza eprullemandeerd ao. Ik kenne Liza nie, mè ik vond het erg. Je kan toch zòmè nie een vrouwe in ‘t vuulnisvat steke?

Zelf è ‘k nooit last ehad van spam. Toet voe kort. Ik ao schoenen besteld via internet. Dinae was ‘t ekken van den dam. Ik kreeg zelfs gratis een onderbroek per echte post. Ik ao d’n a een dag of drie edroge en toen è k ‘n vrom estierd, werm in d’enveloppe. Ik è d’r gin mì ehad.

Toen kreeg ik ok bericht van een zekere Liza. Ze ao gebrek an een vriend en ze vroeg of a ‘k opbelle wou. Dì was ok een foto bie. Een dapper wuufje, docht ik, eêst deur collega Frans verstoate en dan toch nog de moed è om vader te zoeken. Ik klikt’n de foto an en, mènsenlieve, dì stoeng ze glad poeternaekend op. Frans ei eêl wat emist. Ze was goed an de maete en jonk was ze nie mì. Ze was vanonder a glad kael. Over d’r ôgen zat een zwart balkje. Dat ao d’r

schaemte motte bedekke, mè dat was nì boven eschote. Ik mikt'n d'r zonde van. Dan è je toch nie vee ola a je zô op de foto git. Ik docht 'r over om te zèggen a ze dat zô nie doeë most. Mè toen zag ik bie toeval in de PZC, bie de 'Kleintjes', oproepjes van vrouwen die a ok op zoek bin nì een man. En wie stoeng 'r bie? Liza, voe vriendschap en meêr! Of a je mè belle wou. Dì were ok nog negen are, aol lustig vrouwvolk.

D'n aren dag stoeng 'r wee tiene, andere naemen, mè de booschap was 't zelfde: neem contact op en je wor op je wenken bediend. Elken dag doe d'r tien vrouwen een oproep. Dì motte toch vee eênzaeme vrouwen weze. Weet je wat, docht ik, ik belle ze eên voe eên op en dan stel 'k voor a ze onderlieng een telefooncirkel begunne. Dan è ze elken dag contact, wè nie bie een vent, mè dan è ze toch even een praotje. Toen è 'k Liza ebeld. Ze begon glieke mie schatje zus en schatje zô. Of a 'k 'r ok zin in ao? Afijn ze ieuw me an de praot en gieng vertelle oe a ze 'r bie lag en ik mocht dan zôgenaemd eur betaste. Ik ao nie vee gelegenheid, wan ik ao in d'n ênen and de telefoon en in d'n aren and een bakje koffie. Beroer dan mè es een kaele poes om tien uren 's ochens en ok nog deur de telefoon. 'k Wier kwaed en 'k zei da ze d'r balkje van voe d'r ôgen mè omlaege most doe en het liefste mie een angslot d'r op. Toen è 'k Jenny ebeld, wan die telefooncirkel liet me nie los. Die vroeg direct of a 'k d'r jarretels los wou maeke. Dat was dus nie vee beter, bovendien klonk ze net eênder as Liza.

Vervolgens Emma (50plus, omgeving Arnhem), die vond het wè een goed idee zô'n telefooncirkel. Mè ik most dan elken dag eur opbelle, om a zie aars misschien vergete zou om de cirkel te starten. Dat è 'k edae toet a de rekenienge van de telefoon kwam. Ik ao behoorlijk investeed in de bestrijding van eênzaamheid onder het vrouwvolk. Om precies te wezen € 63, 85. En eholpe ei 't het nie, wan elken dag bin d'r nog steeds tien advertenties.

14. TUSSEN MEÊSTER VOS EN IBAN

An mènsen die a vinde da vroeger aolles beter was, è 'k aoltied een klein beetje een ekel ehad. Een beetje bekrompe vond ik die. Helaas è 'k van de weeke motte constatare da 'k zô in vier en vlamme rocht toen a 't over vroeger gieng, da 'k ok zelf de indruk ewekt è dat de waereld van m'n jeugd beter was as die van de jeugd noe. En 't ergste is da 'k dienke a 't het nog waer is ok. En het is echt gin waer, mè goeie herinneriengen an een moaie jeugd verdoezele de slechte en de minder moaie diengen.

Beter of slechter, zeker is dat 'r eêl vee veranderd is in de twidden elt van de vorigen eêuw. De generatie van nae d'n oorlog is in soberheid begonne en mee'egroeie mie een ongeloôflijk toenemende welvaart. Oans wete nog net wat a een leie en een spons is. Mie een potload en een puntelieper, een kroantjespenne en een inktlappe begonne me de schoole. Noe zitte me, a je een beetje mie de tied mee'egae bin, achter de laptop, kiek je op je iPad of je smartphone en in elk geval è je wè een mobieltje voe a je es pech eit onderweg mie je e-bike. Zestig jaer eleeë verdroeng je j'n eigen voe 't raem van Wal'out, wan die mènsen ao televisie en liete de guus van butenaf meekieke. Noe zitte me voe de huisbioscoop te kieken wien a t'r wint bie 't schessens rieën in Rusland. Vroeger most je juun of peeën elpe wieë. Wieë ei noe glad een are betêkenisse ekege.

De guus van noe wete nie es eêns mî wat a een autoped is. Eêst wier het step en noe rieë ze op een space-scooter. Oans vloge op klompen achteran een oepel, laeter wier dat een hoelahoep. Van een eindje electriciteitsbuze kô je die maeke. J' oefd'n nie nì Intertoys. De hoelahoep dee je rond je lief en je liet 'n draaie. (Dat is me overigens nooit elukt.) Je zie ze nog, mè noe van moai materiaal mie lichtjes en glitters: de disco-swingring.

Mie je mes speeld'n je landverôvertje of landjepik op een platgetrapt stikje in 't of. Noe doe ze dat op d'r iPad in uus op de banke en ze kunne complete steden bouwe en oorlogen voere.

Toen a 'k tiene was, was een pinne een puntig iezder om de geite an vast te zetten. Noe ei pinne wè mie lammere te maeken, mè de geite is uut 't zicht verdwene. Net as de landbouw is ok het bankwezen sterk veranderd. Ik weete nog a je op zitterdag je weekloan kreeg in een papiere zakje. Vervolgens kwam je maendsalaris op de bank. Voe contanten gieng je nì meêster Vos. De anbouw van z'n uus was de bank. Dì verscheen 'n voe 't loket en vroeg oevee a je wou è en vist'n vervolgens het bedrag uut een rij sigarekistjes mie staepeltjes

ze netkousen en z' ao schoenen mie êle ôge akken. Het vrooms. Wie lopt 'r noe toch zò?

In plekke van af te slaen voe nir uus, liep ik achteran d'r. Zonder nae te dienen over oe gek a dat eigenlijk was. Geobsedeerd eê dat.

Ze liep een straete in, sloeg bie het twidde blok een padje in en stak de sloter in het slot van de voordeure. Toen keek ze achterom en vroeg ineêns wat a 'k van d'r wou. Ik wier zò road as een krote en staemelden beteuterd a 'k nì Zorgvliet most, het bejaerd'uus. "U bent dus hier niet bekend, begrijp ik?", zei ze. "Ja, eh neê, dat wil zègge ...". "Kom", zei ze kordaat, "U bent een beetje in de war geloof ik. Geef maar een arm. Ik loop even met u mee." Voe a 'k vadder wat zègge kon, liep ik mie Kortbroekje an d'n erm nì 't bejaerd'uus. A 't nie op durp ewist ao, ao 'k 'r groas op ewist. Noe oopt'n ik a 'k gin bekenden tegen zou komme.

Bie Zorgvliet gieng de automatische deure open, mè ze bleef me vast'ouwe toet a 'k in de hal was. Dì liet ze los, draaiden om en was wig. In de hal stoeng prominent Merien de Lange mie z'n groate smoel. "Kiek Iengel, wien ao jie noe toch an d' and. Zô'n beên zou 'k ok wè in m'n soep willen è. Bie wien mô je weze?" Opnieuw wist ik het nie en zei mè gauw da 'k bie moe Maotje de Keizer most weze. "Mè jongen noe toch. Je weet toch a die drie maenden vrom overleeën is?" O, wat stom. Oe kon 'k dat noe vergete. Ik loog stotterend vadder da 'k ok bie Klaas Joasse nog iets most ge vraege. Of a 't over 't reisje goeng, vroeg Merien. Ik knikt'n van ja. "Èje de brief dan nie eleze?" "Die è 'k nie ehad", zei ik. "En ik è d'n zelf in de buzze edae," zei Merien. "Mè, mè, ik ik ik ..." Merien teld'n natuurlijk aolles bie mekaore op, dat wuufje in dat korte broekje, op zoek nì een doaien, dien brief en twint a ik meêr en meêr verward rocht, zaid'n die: "Je bin een beetje van 't padje of Iengel." Z'n woorden were nog nie koud of dì passeerden een verpleegster op weg nì d'n uutgang. Ze bleef stae en vroeg wat a 't op dee. Voe a 'k wat kon zègge, zei Merien da 'k in de warre was. De zuster vroeg of ik nir uus most. Ik knikt'n.

"Ik loêpe mie je mee. Geef mè een erm."

Even laeter wier ik af'eleverd. M'n vrouwe dee bezurgd open.

"t Is niks", zei ik. "Ik strukelden en ze docht gloôv 'ik a 'k zat was. Dirrom brocht ze me nir uus." Over Kortbroekje è 'k ezwege. Dì mò 'k toch nog es achteran.

23. OE A DAT TOCH AOL KAN

Vaoder was nì de plee. Die stoeng onder an d'n diek achter 't uus dat a bovenop d'n diek stoeng. In de kaemer ieng een zekere spanning, wan min of meêr were de guus d'r op berekend da Sinterklaos zou komme. Vorig jaer ao d'n ommers ok een zak mie cadeautjes in 't klompekot ezet. Mè de voorwaerden voe z'n komst wazze utermaete zwaer ewist: daegenlang braaf weze, zonder commentaer de opgedroge plichten vervulle, zòas elpe bie d'n afwas, de schoenen poese, de kernienen uutmisse, kachel'out kappe, zonder moppen de krante nì bure brienge en meêr van die kerweitjes dì a je as een berg tegenop kan zieë. Nie vanwege het kerwei zelf, mè je most je spel d'r voe onderbreke. En dan wist je nog nie of a dat aol voldoende was om de 'goedheiligheid' te bewegen het eênzaeme diek'uusje an te doen. En dan ao moeder ok aolmè nog ezeid a m'r nie op berekend moste weze. Die kon dat ommers noait aollemaele betaele. Mè oe zat dat dan eigenlijk? Wan bie Piertje ao ze vee geld en dì ree 'n a een êle weeke en bie de kinders uut de klasse dì a 't het mè gewoon was, kwam

'n nie, twint a de juffrouw toch verteld ao a t'n vee van erme guus ieuw. Jaapje, de filosoof onder de guus, ao d'r moeite mie. Dì klopt'n iets nie. Het êne zègge en het andere doeë. Mè die wist natuurlijk toen nog nie a Sinterklaos van het CDA was.

Dì kwam vaoder vrom en die was kwaed om'a Rinusje de klompen nie op een rijtje ezet ao. Die was t'r naebie overeene estuukt. "Gì ze mè gauw rechte zette", zei t'n. Voe a Rinusje bedocht a dat glad z'n taak nie was, schoot'n de kaemer uut om in 't klompekot orde op zaken te stellen. In de kaemer oard'n ze een groate schreeuw. "Een zak, een zak, een groate zak mie cadeautjes." Aolle guus schote richting butendeure en vaoder riep: "Oe kan dat noe toch, dînet was t'r nog niks te zieën."

Rinus sleept'n de zak nì binnen. Toen kwam moeder in 't geweer. Ze brocht rust en orde. "Die goeie, beste Sinterklaos", zei ze, "die ei dan toch nog ewist. A me noe ard zienze dan oart 'n misschien nog da me blieë bin en dankbaer."

Uut meêr dan volle bost wier Sinterklaaskapoentje ezonge, twint a Jaapje deur een kiere van de blinden keek of a t'r nog een glimp te zien was van een paerd, van Sint of Zwarte Piet. Niks. Oe a dat toch aol kon? Dì klopt'n iets nie.

Toen goeng de zak open. Voe aollemaele een sukeladeletter, een manderijntje en ok nog een cadeau voe z'n aollen. Dat was 'mens-erger-je-niet' en een groate zak mie peperbollen. Dì ontstoeng groate blieschap in aolle gelederen, wan ze kend'n het spel van bie tante Kee, mè zelf ao ze het nie. Ze ao amper tied om sukelademelk te drienken. Gauw aolles van d'n taefel en mens-erger-je-niete. Winst en verlies wisseld'n mekaore in oôg tempo af. De gezelligheid ieng er as een kroane boven. Jaapje begreep het nie. Het eêt 'mens-erger-je-niet', toch dee je het en glike ao je toch lol. Dì klopt' n iets nie. De waereld zit mè vreemd in mekaore. Toen a t'n d'n aren dag de lege zak in 't schuurtje most lègge, most die op de plekke dî a t'r voedien ok eên lag. Dì klopt'n iets nie...

24. VAN DE VAODER EN DE ZEUNE *

De ingrediënten voe een kerstverhaal bin' nie zò moeilijk te verzinnen: een kouwe winterdag, een ofgelege oeve, een ernstige ziekte of een oôg oplôpend conflict over de erfopvolging bevoorbeeld. De zeune wil nie wat a de vaoder wil of moeders kan nie opschiete mie de nieuwe partner, om'a ze nie mî nieuw is. De uutkomst stî in aolle gevallen vast. In het leste gedeelte kom aolles goed en wordt het toch nog een moaie kerstdag.

Mè zô 'n verhaal is dit nie. Niks gin boer'oeven, gin kouwe winterdag en zelfs gin Zeêland. Voe oans verhaal motte me glad nì China, het ouwe China nog wè. Het China van lank eleeë toen a t'r nog een keizer was. Het git over een jonge jongen. Kwen Foe eêtt'n die. Een kleine, eênzaeme jongen in een groate stad. Die ao gin vaoder en ok gin moeder mî. En broertjes of zusjes were d'r ok nie om mie te spelen. Die weund'n op z'n doaie eêntje in een uusje. Tegenwoordig en ier zou dat nie zò makkelijk kunne, mè dî en toen gebeur'd'n dat gewoon.

ei glik. Me kunne kerstdag ouwe. A jie voe't eten zurgt, dan steek ik overaol de kaesjes an."

Zò zie je mè a je soms een ezel noadig eit om een zwaere last wig te draegen; een ezel en een goeie vrouwe: Maria(n).

28. EEN UUS VOL

"Dat za leuk worre mie de kerstdag", zei Sien. "David nì de wintersport, Jeanet gì nì Marco en Tanja en Frans wille liever thuus bluve noe a z' een kind è. Dan zitte me dì straks mie z'n tweên." "Klein krootje, lekker ete", mompelden Piet. "Ja en in twintig minuten klaer zeker", beet Sien vrom. "Zoue me dan ok mè nie ergens g'n ete?" "Dì vind ik noe wee glad niks an. Bie kerstdag oar je thuus te wezen", von Piet, "gewoon net as aoltied. Dì lig a een groaten aes in de diepvries en die mot 'r gewoon an. Dat beêst lig aars ok mè kouwe te lieën." "Een aes mie z'n tweên da's ommers vee te vee. A die jongers d'r noe zoue weze dan zou je nog te kort zieë, mè mie z'n tweên ... Afijn, me zù 't 'r mie motte doeë, die jongelui è d'r eigen leven en d'r eigen druktes. Mè weinig is 't mie z'n tweên." "Ga aanstonds in de straten en stegen der stad en breng de bedelaars en de misvormden hier, want mijn huis moet vol worden", droeg Piet op plechtige wieze een stikje uut den biebel voor. "Oh, jie ok mie je nochterigheid. Je zou mè raorig stì kieke a Wullempje de Witte ier mie z'n karretje kwam of Poesje van

Teun, die oere.” “Pas op je woorden Sien, wan dat is mè praot van de mènsen. Vule Jaapje zou misschien wat weze”, zei Piet. “Getderrie, zô ‘n vies ventje an den taefel. Je mot ‘r toch nie an dienke”, riep Sien en ze gruwde van de gedachte an de lucht die a die bie z’n ao.

‘s Nachts wier Sien wakker. Z’ ao edroômd. Een paer flarden bleve ‘r nog even ange en dat was a z’ an de taefel zatte en a dien aes uut de panne sprong op de schoat van Poesje van Teun, twint a Vule Jaapje de soepborden uutlekt’n en ze wee zô in de kasse wou zette. En d’r eigen Piet zat ok nog a te flikfloaien mie Poesje. ‘t Beeld verdween mè de gedachte an die tekst van Piet kwam in volle hevigheid vrom: “Ga dan heen in de straten en stegen en breng de bedelaars en misvormden hier, want mijn huis moet vol worden.” A je dat noe es echt dee, docht ze. Wat zou d’r dan aol gebeure. Wien zou je echt motte vraege? Bedelaers è je op een durp nie. Wien was t’r noe es echt erm? Ja, ze zeie wè a Mientje Wullemse erm was, mè die ao toch ok AOW. Oewel, dat wier deur d’r vent verzope di a ze a gin twi jaer mi bie weund’n. Mientje zou je noe voe zôiets wè kunne vraege. Die ao vadder kind noch kraaie. En overbuurman Arjaan was ok mè een eênzaeme ziele, die zou d’r ok wè voe in anmerking kunne komme. Mè zô ‘n wuuf as Poesje van Teun, die zou je mie goed fersoen toch nie in uus kunne neme. De mensen zoue praote en tiene tegen eên a ze zoue dienke a je wat van d’r noadig ao a je ze zou vraege. Wien was t’r nog is alleêne? D’n domenie, ja die man zit ok mè alleêne in dat groate kot. ‘t Mag dan een homo weze, ‘t was een leuke vent. Mè zou die aes luste? Misschien a ‘t ‘n een ram was. Ze most om d’r eigen lache. Merge tegen Piet vertelle, docht ze. Misschien was t’n wè vegetariër. Di was ‘t net een ventje voe. Bie ‘t bakken van een groate omelet voe den domenie viel ze wee in slaep. Gek genoeg, ‘t eêste wi a ze an docht, toen a ze wakker wier, was wee an dat eten mie de kerstdag. En die gedachte wou ok nie mi wig. ‘t Zou eigenlijk best een goed werk weze. Kerstdag zôa ‘t is bedoeld.

Dien eigenste mirreg nog trok ze de stoute schoenen an. Ze begon bie den domenie. Die vond het direct leuk om te kommen. Toen a t’n vroeg of a d’r nog meêr kwaeme, kwam z’ op de proppen mie d’r verhaal. Dat viel op ‘t sneetje, kû je begriepe. De man was stik enthousiast. Mè wie precies uutnoadige? Di liet ‘n z’n eigen nie over uut. Dat most ze zelf bepaele. Dat viel tegen bie Sien, wan z’ ao ‘t wè makkelijk evonde a d’n domenie d’r een stik of viere, vuuve uut’enoadigd ao. Het uutnoadigen was eigenlijk nog moeilijker dan ‘t eten klaer maeke. A ze d’r eênmal zoue weze, zou ‘t van eigens gae. Buurman Arjaan

was ok een makkelijke klant. Die vond het direct goed. Mè toen a ze zei da ze Wullempje de Witte zou vraege trok ‘n die z’n neuze op. “Da ‘s noe zô ‘n verrekzak,” zei Arjaan, “die kan zôgenaemd niks, aoltied mie z’n kont in dat karretje, mè a t’r een reisje van ‘t eên of ‘t are is, dan kan t’n ineêns aolles. An eêl dat Wullempje vind ik niks an. ‘k Zegge ‘t mè zôa ‘k ‘r over dienke.”

Di ao je ‘t gesodemieter. D’n eênen kom nie voe d’n aren, docht Sien. Ineêns schoot het mis bie d’r en ze zei: “Arjaan, noe mô je es goed luustere. Me bin aol mensen en iedereên ei wè wat. Ik è dat in m’n oad en ik doe dat zô a’k het goed dienke. A je nie komt is ‘t goed, mè a je wè komt is dat beter. Je zie mè.” Ze draaiden om en goeng wig. Voe a ze de deure dicht ao, riep Arjaan wat. Di kon ze uut opmaeke a t’n komme zou, mè in d’r oad gieng het nog even deur. Iedereên dienkt mè a t’n meêr is as een aar. ‘t Za gin waer weze. Aolle benauwdigheid was eweke en in eên ruk liep ze deur ni Poesje van Teun. Ze mocht ‘r direct inkomme, toen a ze zei a ze wat kwam vraege. Poesje goeng glieke thee zette. Dat gaf gelegenheid om goed rond te kieken. ‘t Was wè een beetje bordeêlachtig in’ericht, mè toch eêl knus en schoane zeker. Toen a Poesje mie de thee kwam, zei ze nogmaels wi a ze voe kwam. Poesje was argwaenend en zei da ze gin moeite ao om alleêne te wezen. Ze zei ok a ze ‘t zô erg von dat de mensen dochte da ze mannenbezoek kreeg. Ja, ze wist wè a z’ over d’r praoten. Natuurlijk kreeg ze mannenbezoek. Elke weeke kwam d’r eên om liesten op ‘t aelen van telefonische enquêtes die a ze ieuw voe bieverdienste, wan ienkel AOW was ok gin vetpot. En dat was nie aoltied dezelfde. En d’r zwaeger kwam ok geregeld a t’n in Goes most weze. Zie kon het toch ok nie elpe da d’r vent op een dag d’r mie een aar vandeur egae was? Sien ao mie d’r te doen. Wat een verdriet eigenlijk en zô onnoadig. Sien drong an a ze juist dirrom most komme, nie wigkrupe, contacten maeke. Poesje van Teun ieuw het in beraed, mè Sien was t’r van overtuugd a ze zou komme. Toen a ze langs uus kwam om deur te gaen ni Wullempje en Mientje, verschrok ze. Ze docht ‘r over a ze niks an Piet evrogen ao. Die most het noe wè goed vinde, mè a ‘t nie van arte was, zou dat nog een oôp gedoe oplevere. Dan kon um nog een êle weeke ouw’oere. Dat zou de boel flenk bedurve en die most misschien ok nog voe een twidden aes zurge. Het belett’n eur nie om de twi overige kerstkandidaten nog te vraegen. Wullempje zag het nie zitte en die klaegd’n aolles an mekaore. ‘t Zou tevee moeite geve en die wou gin mens toet last weze en je mò nie glôve a ‘t het niks is om zô gehandicapt te wezen en z’n bost en z’n waeter en ... Sien begreep het. “Jammer”, zei ze, “niks an te doen.” Toen draaiden die om as een blad an een boôm. “Om a je zô andriengt wil ik het wè prombere, mè ik belove niks.” Sien wist genoeg. Die zou d’r as eêsten weze.

30. VERSIETE

Wat ka je een mènes toch misse. Dat is nie uut te drukken. Ja, zò dikkels stae je dî nie bie stille, mè a je j'n eigen vrouwe mò misse dan weet je pas oe erg a 't is. Achendertig jaer saemen en tel dî nog es de jaeren van verkêring bie op, dan kom j' an ruum veêrtig jaer. Dan ka je toch begriepe a je glad van slag bin. A je j'n oasten uut je westen nie mî weet.

Danker ao d'r vee moeite mie en die kon nie begriepe da d'r sommige zò lucht over praotten. "Oô Danker", zeie ze dan, "je kom misschien nog wè wee 's een aar tegen." Een aar?! Die most 'r nie over dienke. Of: "'t Mò sliete ee, 't ei tied noadig." Ja natuurlijk mot het sliete. "A 't wee mè is voorjaer is..." en gî zò mè deur. Praote uut een leeg oad. A je 't nie mee'emikt eit dan weet je het nie. Glad nie.

't Was noe zeven maenden elee en elken dag was eênder. Aolmè d'r an dienke, oe a ze dî lag, oe a ze dî zat. Wat a ze zei, wat a ze vroeg, over de meiden, wat a t'n

straks doe most. A t'n 't leven gewoon wee op most pakke en veraol nie ge zitte sombere.

Mè het leek net of a t'n een êlen dag zocht. Dag voe dag. Nì wat? Nì kameraadschap? Nì liefde? Nì contact? Een aai? Een praotje, lache. Het was zò leeg, zò leeg, neê die kon echt nie zègge dat 'n z'n draai wee evonden ao.

Zeker nie in de periode a 't het anders zò gezellig was. Vorig jaer ao z' aollebei nog thuus ewist. Monique mie d'r uus'ouwen uut Zwolle en Connie uut Londen. Wat ao ze toen een leuke kerst en nieuwjaer ehad. En nog gin jaer vadder bì je stik alleêne. Monique gieng nì de wintersport en Connie beld'n a ze most werke mie de kerstdaegen en pas dînae nir uus kwam.

Wat zou 'k ge doe docht Danker. De krante leze? Televisie kieke? Een cd'tje opzette? Nì buten en een rondje ge doe? Die wist het nie en bleef zitte, zò a t'n dî a daegen zat. Die zou nì Bergen op Zoom kunne, nì z'n broer, mè in wiggae ao t'n glad gin zin. Die ao ezeid a t'n 't liefste mè lekker alleêne thuus bleef mie de kerst. Die zou z'n eigen wè vermaeke. Vermaeke mie niks te doen as te dienen. Te dienen in kriengetjes. Eigenlijk most je mè glieke doad gae. Dat ao beter ewist. Zò is 't niks as ellende en dan mô je nog mè ope a je niks ge mekeere, wan dan wordt het glad erg. Wel godvernogantoe. Danker sloeg keiard mie z'n vuuste op d'n taefel. Wirrom toch! Het ao zò moai kunne weze.

Dî aor d'n die buten een auto stoppe. Volk? Kwam d'r volk? Dî stoeng z'n oad glad nie nì. Die keek vanachter het gerdien deur 't raem. 't Was een wuufje mie een kind die a t'n nie kend'n. Ze goenge nì het uus van bure. O, wacht es. Dat zoue de nieuwe bure wè 's kunne weze. Die zoue d'r nog voe de kerst in komme. Die man was t'r nie bie, 't was die vrouwe mie een misje van een jaer of drie, viere. 't Kon Desi van Monique wè weze. Ze goenge schoanmaeke zeker. Afijn die zou ze zeker nog wè 's zieë, docht 'n bie z'n eigen en goeng wee terug in z'n stoel zitte. Even laeter sukkelden die in slaep.

't Was dien dag tegen vuuve en zeker drie dutjes vadder a t'r op d'achterdeure eboengsd wier. Danker schoot wakker, wist even nie wat a t'r opdee, mè dî oard'n die d' achterdeure. Volk docht 'n, toch volk. In 't verbiegaen deed 'n 't licht an in de kaemer en de keuken en begreep a de nieuwe buurvrouwe d'r stoeng. "Kom t'r in, da's de nieuwe buurvrouwe gloôv' ik." "Ja, buurman, sorry dat ik u stoer, maar zou ik even op mogen bellen, want m'n mobieltje werkt niet. O ja, ik ben inderdaad de nieuwe buurvrouwe en ik heet Hilda en dat is Evi onze dochter." "Moai", zei Danker, "kom t'r in. De telefoon stî in de kaemer." Die zei nie eêns es oe a t'n zelf eêt'n. "Uw naam is?", vroeg ze. "O, ik bin Danker. Danker van Strien. Kiek dî ei je de telefoon. Wil je misschien een bakje koffie?" "Nou, als dat

zou kunnen." "Dat kan", zei Danker en voe de kleine meid è me nog limenade."

Vlug zett'n die koffie en twint a de koffie deurlietp en zie telefoneerd'n, fienkeld'n die gauw nì boven en aeld'n het pop'uus nì benee. Dat was nog van de meiden ewist en het ao bie aolle guus succes. Die zett'n het in de kaemer en zei tegen Evi: "Kiek, dan ei je wat om mie te spelen. Kiek mè es wat a t'r aol in zit." 't Kind streek nest het pop'uus neer en een tel laeter was ze volop in d'r spel. D'r limenade bleef stae en ulder dronke koffie en wisselden aollerlei gegevens uut.

Ze zoue een weusdag ver'uuze, dunderdags zou ze dan de boel op z'n plekke zette en d'r voe d'eêste keêr slaepe. Dan ao ze vriedag nog om boodschappen te doen en de boel gezellig te maeken en dan kon het zitterdag kerstdag worre. Danker ao mie 't wuufje te doen. Ze stoeng 'r glad alleêne voe. D'r man was inkôper bie een groate zaak en zat notabene in China en kon pas d'n dag nae kerstdag thuus weze. Dat gereis en geros zou voe um niks weze, mè zie was t'r schienbaer an gewend. Toen a ze wiggieng, wou Evi nie mee. Van Danker mocht ze gerust nog bluuve en d'r moeder stemd'n toe, wan dan kon zie nog even flienck deurwerke. Danker ao d'r z'n aorigheid in en even laeter zat 'n zogenaemd thee te drienken uut een eêl klein kommetje uut de keuken van 't pop'uus. Ze rebbelden eêl wat af en Danker begreep er soms niks van. Vraege kon ze ok. Wat en van wie en wirrom en wirrom dan. 't Was een schat van een kind. Dî zou 'n nog een oôp plezier an kunne beleve. Jammer da Monique zò varre wig weund'n, wan die Desi was ok zô'n allemachtig lief kind. Toen a d'r moeder kwam, wou ze nie wig. Danker beloofd'n a ze wè es mocht komme logere, die was ommers op aolles voorbereid vanwege Desi. Dî ao ze wè oaren nì, staakt'n d'r verzet en vertrok.

De daegen voe kerstdag was 't een drukte van belang bie de bure. Behangers, een auto mie vloerbedekking, de buurvrouwe geregeld verhit nì 't durp om spullen nì de bouwmarkt of de supermart. Danker ao 't het es an'ezie en toen docht'n d'r an om z'n hulp mè es an te bieën. "A 'k wat doeë kan of a je je dochter even kwiet wil, dan ka je ze brienge or", zei t'n. Dat kwam as geroepe, zei ze. 't Was zô da ze d'r man toch op kon g'n aele vanaevend om elf uren op Schiphol en het zou toch erg weze a t'n dan in een hotel most, wan voe d'n trein was het dan te laete. Ze zou Evi graag brienge, mè 't liefste in de vooraevend en of a ze dan mocht slaepe bie Danker toet mergenochtend of toet a ze wee vrom kwaeme. Mè dan zou het wè 's een uur of alf tweê kunne weze. Ze was van plan om Evi mee te nemen, mè a 't het zô op'elost kon worre was dat super zei ze. Danker vond het prachtig. 't Was allank elee a t'n versiete ehad ao. Ik è t bèddetje mè op te schodden, wan het kaemertje is t'r op in'ericht. De bure was

zichtbaer op'elucht. En an kant en ok d'r man straks nog thuus. De kerstsfeer ontbrak 'r nog an, mè die zou van eigens komme a ze aolle drieë merge thuus zou weze.

Danker gieng vrom en docht an z'n kleindochter vorig jaer. Wat ao die toch genote van het optugen van de kerstboôm, de kerststal en aolle andere versieringen die a riekelijk anwezig ewist ao. Toen kreeg 'n een idee. Verdikkemes, die ao die doaze mie kerstspullen mè voe 't pakken. Dat boômpje was een kwestie van een bitje in fersoen brienge en 't was klaer. Die sprint'n zonder a t'n d'r zelf erg in ao, nì de zolder en aelden een groate doaze nì benee. In een omzien stoeng d'r een kerstboômpje in uus. En dat stalletje kon d'r ok wè bie en kiek ier ao je werachtig dat draaidienk. A je d'r kaesjes in dee en anstak gieng het draaie. Vorig jaer ao d'n nog ezeid a 't kerstmis was en gin kermis, mè dat kindje zou dat beslist moai vinde. Kaesjes were d'r nog een zak vol en achturenbrandertjes nog wè voe drie kerstfeêsten glieke. Nae anderalv' uure kend'n je de kaemer nie mî terug. Toen mikt 'n die boven gauw 't bèddetje klaer, draaid'n de verwerming een bitje open en zei ardop: "Aolle diengen bin greêd, 't kindje kan komme." Toen a t'n benee kwam kon Danker amper wachte om de boel an te steken en toen het goed en wel vier uren was, dee d'n a es 't eên en 't are an. 't Was leuk, gezellig. Die wou da ze d'r mè was. Die gieng een bakje koffie zette voe z'n eigen, die zet'n een muziekje op en sinds lange tied genoot 'n as een ouwen dief mie in het vooruutzicht oe a dat kindje strakjes zou kieke en vraege. Die oefenden voe z'n eigen een moaie versie van het kerstverhaal.

Toen oarden die a t'r eên langs achter kwam. 't Most een bekenden weze. Een tel laeter stoeng Connie in de kaemer. "Mè m'n god, bin jie dat? Oe kan dat noe toch, je zou..." "Pa, op het laatste moment kon ik mijn dienst wisselen en met alle geluk had ik ook nog gauw een vlucht. Het lijkt wel of je 't wist, het is zo gezellig hier. Dat had ik niet van je verwacht. Goed hoor! En is Desi geweest? Het poppenhuis staat er nog." Danker z'n ouwe geêst kwam nì boven.

"Ja, ik wist nie da je zou komme en ik za 't het mè ineêns zègge, ik è een vriendin en die kom straks!" Het wier even akelig stille en toen was 't foute boel. Connie begon te julen as een sluus'ond. "Pa, zo snel. Elke dag denk ik aan moeder, hoe ze daar zat, hoe ze daar lag en jij begint een nieuwe relatie en je zegt er nog niks van ook." Bots zei Danker d'r nog bovenop da ze ok nog bleef slaepe en da ze een stik jonger was dan um. Connie was perplex en keek rond of a ze een uutweg zocht, liefst wig en direct. Danker zag het wè. Ie lei z'n and op d'r schoere en zei: "Luuster noe es even. Wil het noe eêst es afwachte en oordêle a je kennis emikt eit. Je weet toch nie wie a 't het is. Je zou nog wè 's voe een

groate verrassing kunne komme te staen." "Kenne ik ze dan?" Ze kalmeerden. "Dat dien ik nie", zei Danker, "wacht mè af." "Ik had het nooit van je verwacht. En dan zo gauw en nog jong ook..." "Ja mè, wat dien je wè nie? Ik zit ier glad alleêne, dien je a dî wat an is? Je moeder zou ..." Dî wier op d'achterdeure eklopt. "Dat za ze weze. Wacht mè af." Danker gieng 't gangetje in. Connie oar'n stemmen en de deure gieng wee dicht.

Dan gî de kaemerdeure zachtjes open en dî stî ze mie d'r tasse en een poppe onder d'r erm. Mie groate ôgen kiekt ze nì Connie? En Connie, ze kan d'r niks an doe. Ze mò brulle, zò brulle, aolle emotie mot 'r uut. Danker douw ze zachtjes in een stoel en geef ze z'n zakdoek. "Dat is noe m'n nieuwe vriendin. Ze eêt Evi en ze weun ier neffen. Vanaevend kom ze slaepe en a ze nie ekommen ao, dan ao 'k noe zeker mie m'n ziele onder m'n erm an de flesse ezete, ao 'k ier zitte verkommere in uus. Gin beter remedie as een kind. En weet je wat a nog een betere remedie is?" Danker kiekt nì Connie. Connie kiekt mie groate brulôgen nì d'r vaoder. "Twî kinders", zei Danker. Die zet Evi bie Connie op schoat en gî t'r dicht neffen zitte en geef ze aollebei een dikke kus. Kerstdag kan begunne.